

Powód wskazał, że 26 czerwca 2017 roku Sąd Okręgowy w (...) rozpoznając w sprawie o sygn. akt XIII GCo 66/17/B, wniosek uprawnionego (...) S.A. o zabezpieczenie rzekomo przysługującego mu roszczenia wobec obowiązane (...) -GRUPA S.A., wydał postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia roszczenia uprawnionego, poprzez zajęcie 2 872 596 akcji na okaziciela spółki pod firmą Huta (...) S.A. w R. -wskazując ilość, rodzaj, serię i numer akcji -zdeponowanych w (...) S.A. w K. 12 lipca 2017r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej P. R., przystąpił do wykonania tego postanowienia, zmierzając do zajęcia wierzytelności, przez odebranie dokumentów (...) akcji na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) S.A., z (...) S.A. w K. Wskazał, że obecni przy czynnościach przedstawiciele (...) S.A. w K., poinformowali Komornika, że obowiązany (...) -GRUPA S.A., nie zdeponował żadnych akcji w przedmiotowym domu maklerskim, a mimo tego Komornik powołując się na uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 13 lutego 1981 r. wydaną w sprawie o sygn. akt III CZP 71/80, zobowiązał dom maklerski do wydania dokumentów akcji na okaziciela, co nastąpiło na podstawie art. 901 § 1 kpc. Załącznikiem do protokołu z dokonania tej czynności, jest sporządzony przez wspomniany dom maklerski, wykaz wskazujący właścicieli poszczególnych akcji. Powód wyjaśnił, że jest akcjonariuszem, któremu przysługuje 5390 z zajętych akcji. Wywodził, że pismem z 17 sierpnia 2017 roku pozwana Spółka została wezwana do zwolnienia akcji spod zajęcia, czego do chwili wytoczenia niniejszej powództwa nie uczyniła. Podkreślił, że obowiązany nie zaprzeczył jego prawom do przedmiotowych akcji.

Pozwana (...) Spółka Akcyjna w K. w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych. Pozwana zarzuciła, że powód opiera swoje roszczenie na art. 841 § 1 kpc twierdząc, że rzekomo przysługuje mu prawo własności spornego pakietu akcji, który został zajęty przez nią w toku postępowania zabezpieczającego, a tymczasem nie wykazał praw do zajętych ruchomości. Podnosiła, iż w świetle art. 7.2, 9.2, 9.3, 9.5 statutu Huty (...), nabycie akcji przez powoda jest nieskuteczne, bowiem powód nie dokonał przeniesienia spornych akcji do depozytu wyznaczonego przez Hutę (...) S.A. tj. do (...) S.A. z siedzibą w K., a zarówno powód, jak też przedstawiciele (...) S.A. będący pełnomocnikami sprzedającego i kupującego mający świadomość dokonywania obrotu spornymi akcjami niezgodnie z zapisami statutu Huty (...) S.A., doprowadzili do zawarcia nieważnej umowy sprzedaży akcji. Zaznaczyła także, iż do skutecznego nabycia akcji na okaziciela niezbędne jest zawarcie umowy przenoszącej własność z uprawnionym tj. właścicielem akcji oraz wydanie akcji zgodnie z art. 921⁽¹²⁾ kc w zw. z art. 921⁽¹⁶⁾ kc, wywodząc, że w realiach niniejszej sprawy, nie zostały spełnione powyższe przesłanki. Pozwana podniosła, że z umowy sprzedaży akcji z dnia 14 czerwca 2016 roku wynika, że sprzedawcą spornych akcji była A. (...) sp. z o.o. z siedzibą w K., która przy tej umowie była reprezentowana przez pełnomocnika - (...) S.A., lecz brak jest dowodu, by A. (...) sp. z o.o. rzeczywiście udzieliła pełnomocnictwa (...) S.A. do dokonania takiej transakcji, co może stanowić naruszenie art. 108 kc. Brak również jest dowodu, by rzekomy zbywca spornych akcji tj. (...) sp. z o.o. był właścicielem pakietu spornych akcji 13 września 2016r. oraz, by A. (...) sp. z o.o. lub powód zostali uznani kiedykolwiek przez Hutę (...) S.A. za jej akcjonariuszy. Powyższe w ocenie pozwanej oznacza, że powód nie wykazał, że nabycie spornych akcji nastąpiło od uprawnionego tj. właściciela tych akcji. Pozwana w nawiązaniu do § 2 pkt. 7 umowy sprzedaży akcji z 14 czerwca 2016 roku oraz art. 921⁽¹²⁾ kc w zw. z art. 921⁽¹⁶⁾ kc wskazała, że z analizy postanowień tej rzekomej umowy nie wynika, by w związku z jej rzekomym zawarciem doszło do fizycznego wydania powodowi jakiegokolwiek dokumentu, który w myśl art. 348 kc umożliwiłby rozporządzanie rzeczą, lub dawał faktyczne władztwo nad rzeczą (spornymi akcjami), ani też nie wynika, by rzekomy zbywca dysponował takim dokumentem. Podkreśliła, że w niniejszej sprawie nie znajduje zastosowania art. 169 § 1 kc, wyłączający dobrą wiarę. Jej zdaniem nie jest tak, że skoro aktualnie sporne akcje znajdują się poza depozytem wyznaczonym przez Hutę (...) S.A. to stają się akcjami imiennymi z mocy prawa, bowiem dokonana to może być jedynie przez zarząd spółki. Pozwana wywodziła, że ocena dowodów przedłożonych przez powoda prowadzi do wniosku, że rzekome oświadczenia wiedzy i woli składane przez zbywcę i nabywcę spornych akcji w umowie sprzedaży z dnia 13 września 2016r. są wewnętrznie sprzeczne, umowa sprzedaży została zawarta w warunkach braku dobrej wiary nabywcy, dla pozorów, lub pod wpływem istotnego błędu co do ich stanu prawnego i tym samym jest nieważna. Zwróciła w tym zakresie uwagę na § 1 tej umowy oraz pkt 6 dyspozycji nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego z 5 września 2016r. Zdaniem pozwanej o pozorności umowy w ocenie pozwanej świadczyć mogą również okoliczności, że rzekoma sprzedaż spornych akcji nastąpiła przy udziale podmiotów de facto powiązanych – pełnomocnikiem stron tej rzekomej umowy był bowiem (...) SA, którego Prezesem Zarządu jest G. M., który w okresie

od 4 sierpnia 2015 roku do 6 listopada 2015 roku był także Prezesem Zarządu A. QF2 sp. z o.o., a ponadto poprzedni adres siedziby A. (...) sp. z o.o. jest tożsamy z aktualnym adresem siedziby (...) S.A. Wątpliwości pozwanej budziła także okoliczność, że od 4 sierpnia 2015 roku A.(...) sp. z o.o. według wymienionych w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przedmiotach działalności, zajmuje się tylko działalnością rolniczą, a nie obrotem papierami wartościowymi. Pozwana podała, że przedmiotowa umowa sprzedaży zawarta jest przez pełnomocników stron, przy czym zarówno pełnomocnikiem sprzedającego i kupującego jest (...) S.A. reprezentowana przez te same osoby, umowa sprzedaży została zawarta niedługo po dacie, w której powód udzielił (...) S.A. pełnomocnictwa do jej zawarcia, oraz niedługo po dacie jaka widnieje na dyspozycji nabycia akcji tj. 5 września 2016 roku. Zdaniem pozwanej powód nie wykazał także, by Huta (...) S.A. została zawiadomiona o rzekomym nabyciu przez niego spornych akcji, do czego powód udzielił pełnomocnictwa (...) S.A. (pkt 3 pełnomocnictwa z dnia 5 września 2016 roku). Podniosła, że od chwili rzekomego nabycia, powód nie wykonywał praw z nabytych akcji, co potwierdzało podejrzenie o pozorność czynności prawnych powoda. Nadmieniała, że dyspozycja nabycia instrumentów finansowych została wystawiona przez zawarciem umów o wykonywanie zleceń zbycia i nabycia instrumentów finansowych, co oznacza że jest nieskuteczna i nie mogła stanowić podstawy podjęcia działań przez dom maklerski w celu nabycia akcji. Pozwana powoływała się na stanowisko Sądu Apelacyjnego w Katowicach, wyrażone w postanowieniu z 29 sierpnia 2017 roku, wydanym w sprawie o sygn. V ACz 786/17, gdzie wskazał, że uprawniony uprawdopodobnił fakt posiadania przez (...) -Grupę S.A. spornych akcji, zaś (...) -Grupa S.A. w żaden sposób nie wykazała, ani nawet nie uprawdopodobniła, okoliczności rzekomego zbycia przez nią spornego pakietu akcji. Uznała więc, że prawomocnie przesądzono brak uprawdopodobnienia zbycia spornych akcji przez (...) -Grupę S.A., stąd niemożliwym jest wykazanie nabycia tych akcji przez jakikolwiek podmiot po 29 sierpnia 2017r., gdyż godziłoby to w zasadę wyrażoną w art. 365 § 1 kpc.

Zaskarżonym wyrokiem z 13 maja 2019r. Sąd Okręgowy w Katowicach orzekł, iż :

1. oddała powództwo;
2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 6.111,91 zł (sześć tysięcy sto jedenaście złotych dziewięćdziesiąt jeden groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu;
3. nakazuje pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w K. kwotę 6.253,85 zł (sześć tysięcy dwieście pięćdziesiąt trzy złote osiemdziesiąt pięć groszy) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że Huta (...) SA w R. posiadała statut zawierający uregulowania dotyczące obrotu akcjami Spółki.

Zgodnie z postanowieniami art. 7.2 statutu spółki Huty (...) S.A. w R., Spółka może zorganizować obrót swoimi akcjami pomiędzy osobami trzecimi albo zlecić zorganizowanie i prowadzenie takiego obrotu, a po myśli art. 9 ust. 2 statutu w celu wydania akcji, Spółka złoży je do depozytu w wybranym przez siebie banku, biurze maklerskim lub innej instytucji posiadającej uprawnienia do przechowywania papierów wartościowych oraz spowodować wydanie akcjonariuszowi przez ten bank, biuro maklerskie lub instytucję imiennego zaświadczenia depozytowego. Stwierdził nadto, że z art. 9 ust. 3 wynika, że akcjonariusz może podjąć akcje z depozytu, o którym mowa w art. 9 ust. 2, po ich uprzedniej zamianie na akcje imienne. Zgodnie z art. 9 ust. 5 statutu zbycie akcji imiennych wymaga zgody zarządu spółki - w terminie 5 miesięcy.

Sąd ustalił, że wyznaczonym przez Hutę (...) SA domem maklerskim do przechowywania dokumentów akcji spółki Huta (...) S.A. nie był (...) Spółka Akcyjna w K., lecz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w K., który na podstawie umowy z Hutą (...) S.A. z dnia 21 grudnia 2012r. prowadził depozyt akcji na okaziciela wyemitowanych przez spółkę oraz ewidencjonował stany posiadania i zmiany stanów posiadania na indywidualnych kontach depozytowych akcjonariuszy. Akcje Huty (...) posiadała spółka (...) SA.

Poza sporem było, że w związku z toczącym się postępowaniem karnym w Prokuraturze Okręgowej w Gliwicach, sygn. V Ds 42/08/, akcje, które były dowodem rzeczowym znalazły się na przechowaniu w NBP. Próby ich nabycia dokonał

A. P. (1), zawierając 26 sierpnia 2010r. z (...) – Grupa S.A. w K. umowę, która przewidywała w § 1 przeniesienie na jego rzecz własności 2.872.596 sztuk akcji zwykłych na okaziciela Huty (...) S.A., które były uznane za dowód rzeczowy w sprawie V Ds. 42/08/Sp, za oznaczoną kwotę, w terminie 12 miesięcy od daty wydania akcji A. P. (1) przez (...) -Grupa S.A. W myśl § 2 umowy akcje miały być wydane przez (...) -Grupę S.A. Panu nabywcy niezwłocznie po wydaniu ich przez organu prokuratury, a z mocy § 3 umowy od daty zawarcia niniejszej umowy nabywca będzie we własnym zakresie i na swój koszt ponosił wszelkie koszty związane z wydaniem akcji (...) -Grupie S.A. za wyjątkiem opłat sądowych. Umowę podpisał A. P. (1) oraz za (...) -Grupa S.A. I. P. i R. Z., jako ujawnieni w KRS członkowie czteroosobowej rady nadzorczej.

Poza sporem było, że postanowieniem z 26 czerwca 2015r., sygn. akt V Ds. 42/08/ Sp prokurator Prokuratury Okręgowej w(...) uznał za zbędne dla toczącego się postępowania karnego przechowywane w Narodowym Banku Polskim dowody rzeczowe w postaci 2.872.596 sztuk dokumentów akcji Huty (...) S.A. w R. i wydał je (...) Grupie S.A. w C. jako pokrzywdzonemu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że przez okres roku A. Q F2 spółka z o.o. w K. zawierała umowy w przedmiocie nabycia od A. P. (2) akcji na okaziciela Huty (...) S.A. za pośrednictwem (...) S.A. Osobą uprawnioną do składania oświadczeń woli za A. QF2 był J. S.. Spółka ta z (...) S.A., była powiązana udziałami G. M..

W 2016 r. powód S. B. dowiedział się o możliwości zakupu akcji Huty (...) S.A. od pośrednika finansowego, u którego niegdyś zawarł umowę ubezpieczenia. Wcześniej nie nabywał żadnych akcji i nie był klientem domu maklerskiego. Pośrednik sugerował powodowi, że nabycie tych akcji będzie dla niego korzystne. Obsługą transakcji zajmował się pośrednik finansowy, który negocjował cenę nabycia. Powód zaakceptował zaproponowaną mu cenę, nie interesował się rolą Spółki (...) (...) sp. z o.o. w K. w transakcji. Powód podpisywał związane z kupnem dokumenty, dostarczane mu pocztą.

Jak stwierdzono, 5 września 2016r. powód złożył dyspozycję nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego znajdujących się w depozycie T. (...) w postaci akcji na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w R. w postaci akcji na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w R. w liczbie 5390 za cenę 140.140zł (26 zł każda), gdzie sprzedającym będzie spółka (...) sp. z o.o. w K. (ust. 1 oświadczenia). Jednocześnie upoważnił (...) SA do wystawienia zlecenia nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego w imieniu własnym, lecz na jego rachunek oraz do zawarcia umowy sprzedaży tych instrumentów finansowych rynku niepublicznego według wzoru oraz do dokonywania wszelkich czynności faktycznych i prawnych oraz składania wszelkich oświadczeń woli i wiedzy niezbędnych do wykonania zlecenia zgodnie z ustalonymi warunkami (ust. 2 i 3 oświadczenia). Oświadczył, że z chwilą zawarcia umowy sprzedaży instrumentów finansowych rynku niepublicznego następuje przeniesienie posiadania akcji na rzecz kupującego, składając jednocześnie akcje do depozytu prowadzonego przez dom maklerski (ust.4). Zgodził się na przechowywanie tych instrumentów rynku niepublicznego w Depozycie prowadzonym przez (...) S.A. (pkt 5).

Powód potwierdził, że został poinformowany, iż nabycie wyżej oznaczonych instrumentów finansowych wiąże się z ryzykiem wystąpienia sporu sądowego, dotyczącego skuteczności nabycia akcji, wynikającego z zapisów art. 9 statutu spółki Huta (...) S.A. przewidującego przechowywanie akcji spółki w depozycie wybranym przez spółkę i wyjęcie ich z depozytu jedynie po uprzedniej zamianie na akcje imienne, w związku z czym występowanie akcji na okaziciela poza depozytem jest sytuacją nieprzewidzianą w statucie spółki Huta (...) S.A. oraz ograniczeniem zbywalności akcji imiennych, poprzez konieczność uzyskania zgody spółki.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powód 5 września 2016r. udzielił (...) S.A. pełnomocnictwa do dokonywania w jego imieniu i na jego rzecz wszelkich czynności faktycznych i prawnych, zarówno jednostronnych jak i wielostronnych, w tym składania i odbierania wszelkich oświadczeń woli i wiedzy, w tym poleceń i dyspozycji w jakiegokolwiek formie prawnej przewidzianej przez jakiegokolwiek przepisy prawa, statuty, regulaminy, procedury i inne obowiązujące normy, mające na celu dokonanie czynności określonych w umowie i w pełnomocnictwie, w tym czynności dotyczących

nabycia akcji i wystawienia zlecenia nabycia 5390 Akcji po cenie 26 zł w łącznej wartości 140.140zł, w imieniu własnym, lecz na rachunek powoda jako mocodawcy oraz do zawarcia umowy.

8 września 2016 r. została zawarta pomiędzy (...) S.A., jako (...), a powodem S. B., jako Klientem umowa nr (...) o przechowywanie i rejestrowanie zmian stanu posiadania instrumentów finansowych rynku niepublicznego, na podstawie której (...) zobowiązał się do przechowywania i rejestrowania zmian stanu posiadania instrumentów finansowych rynku niepublicznego, ewidencjonowania zabezpieczeń ustanawianych na prawach z przechowywanych w Depozycie instrumentów finansowych rynku niepublicznego, jak również do otwarcia i prowadzenia rachunku pieniężnego, na którym będą ewidencjonowane środki pieniężne Klienta. Miejszem przechowywania instrumentów finansowych rynku niepublicznego powoda, jako klienta oznaczono siedzibę (...).

Jak ustalono, 8 września 2016 r., powód zawarł z (...) S.A., umowę wykonywania zleceń nabycia lub zbycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego nr (...), na mocy której T. (...) zobowiązał się wobec powoda, jako klienta do wykonywania zleceń nabycia instrumentów finansowych rynku niepublicznego na jego rachunek, a także do obsługi realizacji innych zobowiązań T. (...) wobec Klienta lub zobowiązań Klienta wobec T. Am z tytułu świadczonych przez T. Am na jego rzecz, za wynagrodzeniem w postaci opłat i prowizji za świadczone usługi.

13 września 2016 r. A.(...) Sp. z o.o. w K. udzieliła (...) S.A. w K. pełnomocnictwa do dokonywania w imieniu i na rzecz Mocodawcy wszelkich czynności faktycznych i prawnych, zarówno jednostronnych jak i wielostronnych, w tym składania i odbierania wszelkich oświadczeń woli i wiedzy, w tym poleceń i dyspozycji w jakiegokolwiek formie prawnej przewidzianej przez jakiegokolwiek przepisy prawa, statuty, regulaminy, procedury i inne obowiązujące normy, mające na celu dokonanie czynności określonych w umowie i w pełnomocnictwie, w tym czynności dotyczących nabycia akcji i wystawienia zlecenia nabycia 5390 Akcji po cenie 26 zł w łącznej wartości 140.140,00 zł, w imieniu własnym lecz na rachunek powoda jako mocodawcy oraz do zawarcia umowy.

Sąd Okręgowy ustalił, że 13 września 2016 r. A. QF2 sp. z o.o. w K. złożyła dyspozycję zbycia Instrumentów rynku niepublicznego znajdujących się w Depozycie T. (...) tj. 5390 akcji po cenie 26 zł w łącznej wartości 140.140,00 zł. Wówczas zawarta została umowa sprzedaży akcji pomiędzy (...) Spółka Akcyjna w K., działając w imieniu własnym ,lecz na rachunek A. (...) z ograniczoną odpowiedzialnością w K., a (...) Spółka Akcyjna w K., działającą w imieniu własnym ,lecz na rachunek S. B.. Zgodnie z postanowieniami preambuły umowy powód nabywał 5390 akcji zwykłych na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) Spółka Akcyjna w R. tj. o numerach: od458590 do (...), od (...) do (...).

W § 1 umowy sprzedaży akcji, wskazano, że „Sprzedający oświadcza iż: 1) jest wyłącznym właścicielem Akcji; 2) Akcje są w chwili obecnej zdeponowane w (...); 3) Akcje są w całości opłacone i wolne od wszelkich wad prawnych; 4) Akcje są wolne od praw osób trzecich; 5) zawarcie niniejszej Umowy nie pozostaje w sprzeczności z postanowieniami jakiegokolwiek umowy lub innej czynności prawnej, nie powoduje też naruszenia jakiegokolwiek orzeczenia sądu lub decyzji właściwego organu, wiążących Sprzedającego; 6) w chwili obecnej nie toczą się żadne postępowania sądowe albo administracyjne, w tym także postępowania egzekucyjne, których przedmiotem byłyby Akcje; 7) nie są prowadzone wobec niego jakiegokolwiek postępowania przed sądami powszechnymi, arbitrażowymi lub administracyjnymi o zapłatę lub inne mogące spowodować wydanie przeciwko niemu tytułu egzekucyjnego lub wykonawczego; 8) nie istnieją jakiegokolwiek spory pozasądowe odnoszące się do Akcji, które mogłyby prowadzić do wszczęcia postępowania sądowego przez Sprzedającego lub inny podmiot; 9) Akcje są w chwili obecnej przechowywane przez (...), przez który zostały wpisane do ewidencji instrumentów finansowych rynku niepublicznego prowadzonej przez tenże (...) dla Sprzedającego; 10) do chwili złożenia niniejszej dyspozycji nie składał (...) żadnych dyspozycji mających na celu wyśięgowanie Akcji z ewidencji instrumentów finansowych rynku niepublicznego prowadzonej przez tenże (...). W § 2 umowy ustalono, Sprzedający zleca (...) zbycie Akcji na rzecz Kupującego, a (...) przyjmuje zlecenie zbycia Akcji w imieniu własnym, lecz na rachunek Sprzedającego. Kupujący zleca (...) nabycie Akcji, a (...) przyjmuje zlecenie nabycia Akcji w imieniu własnym, lecz na rachunek Kupującego (ust. 1) Sprzedający

oświadcza, że niniejszym składa (...) dyspozycję przeniesienia Akcji; na rzecz Kupującego, w tym dokonania rejestracji przeniesienia Akcji na Kupującego w ewidencji papierów wartościowych prowadzonej przez (...), do czego niniejszym umocowuje (...) do czego niniejszym umocowuje (...) (ust. 2). Strony przyjmują do wiadomości i wyrażają zgodę, że przeniesienie Akcji na rzecz Kupującego nastąpi za pośrednictwem (...), z chwilą podpisania niniejszej umowy, na podstawie złożonej przez Sprzedającego dyspozycji przeniesienia Akcji na rzecz Kupującego, zawartej w ust. 2 (ust. 3). (...) przyjmując zlecenie sprzedaży od Sprzedającego, zobowiązuje się do zbycia Akcji na rzecz Kupującego. (...) przyjmując zlecenie nabycia Akcji od Kupującego, zobowiązuje się o przeniesienia posiadania Akcji na Kupującego (ust. 4). Strony zgodnie oświadczają, że zbycie Akcji następuje za pośrednictwem (...) (ust. 5) Kupujący oświadcza, iż z chwilą podpisania niniejszej umowy następuje przeniesienie posiadania Akcji na rzecz Kupującego, co niniejszym potwierdza, składając jednocześnie Akcje do depozytu prowadzonego przez (...) (ust. 6) Przeniesienie posiadania akcji nastąpi stosownie do treści art. 350 kc w zw. z art. 921¹² kc w zw z art.921¹⁶ kc poprzez zawarcie umowy i poinformowanie o niej (...) (ust. 7). W § 3 ust. 1 umowy ustalono, że w zamian za zbycie Akcji na Kupującego, Kupujący zapłaci sprzedającemu łączną cenę w wysokości 140.140,00 zł za wszystkie akcje.

Nie kwestionowano, iż powód uścił cenę nabycia oraz prowizję na rzecz Biura (...), w związku z czym (...) S.A. wystawił raport, w którym wskazał, że wykonano zlecenie nabycia 5390 akcji zwykłych na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) S.A. po cenie 26 zł, w łącznej wartości 140.140zł przez S. B. oraz, że pobrano opłaty i prowizje w kwocie 560,56zł. Poinformowano powoda, że akcje zgodnie z umową zostały zdeponowane w (...). Nigdy nie przekazano akcji powodowi fizycznie. Powód nie podejmował prób rozporządzania akcjami.

Ustalił sąd pierwszej instancji, że 1 czerwca 2017 roku, Sąd Okręgowy w (...), rozpoznając w sprawie o sygn. akt XIII GCo 59/17/B, wniosek uprawnionego (...) S.A. w K. o zabezpieczenie przysługującego mu roszczenia wobec obowiązanego (...) -GRUPA S.A. w C., wydał postanowienie o udzieleniu uprawnionemu zabezpieczenia roszczenia o zapłatę kwoty 39.800.000zł, poprzez zajęcie łącznie 2 872 596 akcji na okaziciela spółki pod firma Huta (...) Spółka Akcyjna w R., w tym 1 151 000 akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), 570 596 akcji na okaziciela serii (...) o wskazanych numerach, 351 000 akcji na okaziciela serii (...) o wskazanych numerach, 400 000 akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), 400 000 akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), sąd w pkt 2 postanowienia zobowiązał uprawnionego do wytoczenia powództwa o zabezpieczone roszczenia w terminie dwutygodniowym pod rygorem upadku zabezpieczenia (dowód: postanowienie SO w Katowicach sygn. akt: XIII GCo 66/17/B z 1 czerwca 2017 r. k. 380-385). Postanowieniem z 29 sierpnia 2017 r. w sprawie o sygn. akt: V Acz 786/17 Sąd Apelacyjny w Katowicach na skutek zażalenia obowiązanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach z 1 czerwca 2017 r. sygn. akt: XIII GCo 59/17 oddalił zażalenie.

Ustalono, że w celu wykonania powyższego postanowienia o zabezpieczeniu 13 czerwca 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w (...)P. R. z wniosku uprawnionego (...) Spółki Akcyjnej przeciwko obowiązanemu (...) - Grupa S.A. w C. przystąpił do zajęcia akcji na okaziciela Huty (...) S.A., zdeponowanych w (...) S.A. jednak czynności te nie doprowadziły do zajęcia, z uwagi na okoliczność, że prezes Zarządu G. M. jako osoba uprawniona do reprezentacji domu maklerskiego oświadczył, że nie wyraża zgody na dokonanie zajęcia przedmiotowych akcji. Odmówił także podania komornikowi powodu odmowy zgody na dokonanie zajęcia akcji powołując się na obowiązek zachowania tajemnicy zawodowej maklerskiej, nie zaprzeczając jednak, że akcje te stanowią własność Obowiązanego oraz oświadczył, że nie wszystkie zabezpieczone akcje znajdowały się w depozycie prowadzonym przez wskazany (...).

Sąd Okręgowy ustalił, że 23 czerwca 2017r. uprawniony (...) S.A. w K. w zakreślonym mu, postanowieniem Sądu Okręgowego w (...)w sprawie o sygn. akt: XIII GCo 66/17/B z 1 czerwca 2017 r., terminie złożył pozew. Sprawa zawisła pod sygn. akt: XIII GC 325/17.

Postanowieniem z 26 czerwca 2017r. Sąd Okręgowy w (...) w sprawie o sygn. akt XIII GCo 66/17 z wniosku uprawnionego (...) S.A. w K. przeciwko obowiązanemu (...) – GRUPA S.A. w C. udzielił zabezpieczenia (...) S.A. w K. o zapłatę kwoty 39.800.000zł poprzez zajęcie łącznie 2 872 596 akcji na okaziciela spółki pod firmą Huta (...) Spółka Akcyjna w R., w tym 1 151 000 akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), 570 596 akcji na okaziciela serii (...) o wskazanych numerach, 351 000 akcji na okaziciela serii (...) o wskazanych numerach, 400 000

akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), 400 000 akcji na okaziciela serii (...) o numerach od (...) do (...), zdeponowanych w (...) Spółka Akcyjna w K., jednocześnie wyznaczając (...) S.A. w K. dwutygodniowy termin do wytoczenia powództwa przeciwko (...) -GRUPA Spółce Akcyjnej w C. o zapłatę kwoty 39.800.000zł.

Poza sporem było, iż wobec wszczęcia postępowania w sprawie XIII GC 325/17, nie wytoczono kolejnego powództwa o podlegające zabezpieczeniu roszczenie, tożsame w przypadku obu wniosków o zabezpieczenie. Stwierdzono, że 12 lipca 2017 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Bielsku-Białej P. R., na podstawie postanowienia Sądu Okręgowego w(...), o sygn. akt XIII GCo 66/17/B, przystąpił do wykonania postanowienia, zmierzając do dokonania zajęcia wierzytelności, przez odebranie dokumentów (...) akcji na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) S.A., z (...) S.A. w K.. Przy czynności obecni byli przedstawiciele (...) S.A. w K.. Komornik dokonał zajęcia akcji, z powołaniem na art. 901 § 1 kpc oraz stanowisko wyrażone w uchwale Sądu Najwyższego z 13 lutego 1981r., sygn. akt III CZP 71/80. Komornik powiadomił powoda B. o dokonanym zajęciu akcji pismem z 13 lipca 2017r., doręczonym mu 24 lipca 2017r. Wcześniej, 19 lipca 2017 r. powód uzyskał informację o zajęciu akcji w formie pisma z 17 lipca 2017r. skierowanego do niego przez (...) S.A.

Sąd pierwszej instancji ustalił, iż postanowieniem z dnia 6 września 2017 r. sygn. akt: V ACz 832/17 Sąd Apelacyjny w Katowicach umorzył postępowanie zażaleniowe dotyczące postanowienia z 26 października 2016r., uznając, że, wobec niezłożenia przez uprawnionego pozwu w terminie, udzielone tym postanowieniem zabezpieczenie upadło, czyniąc tym samym wniesione zażalenie bezprzedmiotowym. W konsekwencji, postanowieniem z 26 września 2017 r. sygn. akt: XIII GCo 66/17 Sąd Okręgowy w Katowicach na wniosek obowiązanego stwierdził upadek zabezpieczenia udzielonego postanowieniem z 26 czerwca 2017 r., jednak następnie postanowieniem z 2 listopada 2017r., sygn. akt XIII GCo 66/17, Sąd Okręgowy w Katowicach uchylił postanowienie z dnia 26 września 2017 r. i ponownie orzekł o wniosku obowiązanego o stwierdzenie upadku zabezpieczenia oddalając wniosek. Tym samym, w ocenie rozpoznającego sprawę Sądu Okręgowego w Katowicach udzielone tym postanowieniem zabezpieczenie nie upadło. Prawomocnym z dniem 28 maja 2018r. postanowieniem z 3 listopada 2017 r. Sąd Okręgowy w sprawie o sygn. akt XIII GCo 66/17 na podstawie art. 395 § 2 kpc uchylił postanowienie tamtejszego Sądu z 16 września 2017 r. w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności w zakresie punktu 2 (drugiego) postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z 6 września 2017 r. (sygn. akt: V Acz 832/17) i oddalił wniosek uprawnionego o zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Gliwicach M. B. pod sygn. akt: Km 274/17.

Powód w skardze na czynności komornika zakwestionował czynność Komornika Sądowego P. R. w toku postępowania zabezpieczającego prowadzonego pod sygn. akt: Km 371/17, który odebrał z (...) S.A. akcje na okaziciela serii (...) spółki Huta (...) S.A. w R..

Ustalono, że (...) Grupa S.A. w oświadczeniu złożonym w dniu 7 sierpnia 2017 roku zawarła informację, iż nie rości sobie jakichkolwiek praw do zdeponowanych w (...) S.A. w K. akcji na okaziciela serii (...) spółki Huta (...), które zostały zajęte przez Komornika w sprawie o sygn. Km 371/17 na mocy postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia wydanego przez Sąd Okręgowy w Katowicach z dnia 26 czerwca 2017 roku, sygn. XIII GCo 66/17/b na rzecz uprawnionego (...) S.A. w K. przeciwko obowiązanemu (...) – Grupa S.A. w C..

Sąd Okręgowy ustalił, iż 17 sierpnia 2017 roku powód skierował do pozwanej wezwanie do zwolnienia spod egzekucji zajętych akcji na okaziciela w kapitale zakładowym spółki Huta (...) S.A. w R..

W oparciu o oświadczenie pełnomocnika pozwanej złożone na rozprawie 29 kwietnia 2019r. ustalił sąd pierwszej instancji, że w sprawie o sygn. akt XIII GC 325/17 Sąd Okręgowy w(...)25 kwietnia 201r. wydał wyrok zasądający świadczenie na rzecz (...) S.A.

Stan faktyczny, w zakresie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie dowodów z dokumentów wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, zeznań świadków i przesłuchania powoda w charakterze strony.

W tym stanie rzeczy przyjął Sąd Okręgowy, iż powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie.

Za decydujące dla rozstrzygnięcia sporu w niniejszej sprawie uznał zagadnienie, czy powodowi przysługuje prawo własności wskazanych przez niego w pozwie akcji, czy nabył ich własność w okolicznościach przez niego wskazanych, co było od początku konsekwentnie kwestionowane przez stronę pozwaną.

Sąd zważył, iż podstawę swojego żądania powód oparł na art. 841 § 1 kpc, zgodnie z którym osoba trzecia może w drodze powództwa żądać zwolnienia zajętego przedmiotu od egzekucji, jeżeli skierowanie do niego egzekucji narusza jej prawa, znajdujący zastosowanie także do zajęcia dokonanego w postępowaniu zabezpieczającym. Ocenił, iż powództwo zostało zgłoszone w terminie z art. 841 § 3 kpc, mając na uwadze, iż powód uzyskał wiedzę o zajęciu akcji przez Komornika 24 lipca 2017r., zaś pozew został wniesiony 18 sierpnia 2017r.

Odnosząc się do meritum sprawy, wskazał sąd pierwszej instancji, że zbywalność akcji jest jedną z podstawowych cech spółki akcyjnej, determinujących jej naturę. To ta możliwość zmierza do zapewnienia płynności inwestycji akcjonariuszy, czyli zagwarantowania możliwości wystąpienia ze spółki i odzyskania wartości inwestycji pod postacią otrzymanej ceny akcji. Wskazał, iż norma art. 334 § 2 ksh dopuszcza możliwość zamiany akcji imiennych na akcje na okaziciela albo odwrotnie, na żądanie akcjonariusza, jeżeli ustawa lub statut nie stanowi inaczej.

Sąd Okręgowy zważył, że akcje, których dotyczy powództwo w niniejszej sprawie, były od początku akcjami na okaziciela i nigdy nie zostały zamienione na akcje imienne. Ich zmiana na imienne nie nastąpiła ani w związku z ich zajęciem przez Prokuraturę Okręgową w Gliwicach i złożeniem do depozytu w Narodowym Banku Polskim, ani po uznaniu ich za zbędne dla postępowania karnego i ich zwrocie (...) -Grupie S.A., która wbrew postanowieniom statutu Huty (...) SA, nie zdeponowała ich w wyznaczonym przez Hutę (...) S.A. (...) S.A. Podkreślił, że zamiana akcji z akcji na okaziciela na akcje imienne mogła być dokonana jedynie przez zarząd Huty (...) S.A., dlatego też mogły one z mocy prawa ulec zamianie z chwilą ich pobrania z depozytu wyznaczonego przez wyżej wskazaną Hutę.

Ocenie poddał w związku z kwestią skuteczności nabycia akcji postanowienia statutu Huty (...) S.A. w R., który w ust. 7.2 określa, że Spółka może zorganizować obrót swoimi akcjami, a nadto w ust. 9.2 stanowi, iż w celu wydania akcji Spółka złoży je do depozytu w wybranym przez siebie banku, biurze maklerskim lub innej instytucji posiadającej uprawnienia do przechowywania papierów wartościowych oraz spowoduje wydanie akcjonariuszowi przez ten bank, biuro maklerskie lub instytucję imiennego zaświadczenia depozytowego. Zaznaczył, iż powód nie wykazał, by biuro (...) było wyznaczone przez Hutę (...) S.A do przechowywania akcji oraz, że nabycie przez niego akcji odbyło się w zgodzie ze statutem Huty (...) S.A.

W ocenie Sądu Okręgowego, wbrew twierdzeniom strony powodowej, regulacje zawarte w statucie nie sprzeciwiają się dyspozycji przepisu art. 337 § 2 ksh, a jedynie obligują do złożenia akcji na okaziciela do depozytu wskazanego przez Spółkę, tak aby Spółka miała możliwość kontroli obrotu akcjami imiennymi. Jego zdaniem te uregulowania nie ograniczają obrotu akcjami na okaziciela; uznał zatem, że nabycie przez powoda spornych akcji było nieskuteczne w związku z niezachowaniem uregulowań zawartych w statucie, jako że zapisy art. 7 i 9 statutu, wbrew twierdzeniom powoda, nie stanowiły sprzecznego z prawem ograniczenia możliwości zbywania akcji.

Jeśli idzie o kwestię skuteczności wydania lub niewydania dokumentu jako podstawy nabycia akcji, sąd uznał, że przy akcji na okaziciela zbycie następuje przez wręczenie dokumentu akcyjnego, przeniesienie własności akcji i rozliczenie między stronami bez konieczności zawierania umowy w formie pisemnej. Do przeniesienia własności dokumentu potrzebne jest jego wydanie, zgodnie z art. 517 § 2kc, art. 921¹² kc. Sąd zważył, że wymaganie wydania dokumentu, stanowiące odstępstwo od zasady ogólnej, zgodnie z którą sama już umowa przenosi własność rzeczy oznaczonej co do tożsamości (art. 155 § 1kc), stanowi logiczną konsekwencję tego, że bez przedstawienia papieru na okaziciela nie mogą być realizowane inkorporowane w nim prawa, nabywca więc musi móc władać dokumentem.

Zaznaczył ponadto, że w samym już pojęciu przeniesienia kryje się założenie, że zbywcy przysługuje przenoszone prawo, a co najmniej że ma on uprawnienie do rozporządzania dokumentem wraz z inkorporowanym w nim prawem.

Sąd pierwszej instancji przyjął, że wydanie dokumentu (traditio) w intencji przeniesienia inkorporowanego w nim prawa jest niezbędnym warunkiem wywołania skutku przejścia prawa na osobę, której przenoszący prawo wręcza dokument; wymaganie wydania kwalifikuje więc przeniesienie prawa z papieru na okaziciela jako czynność prawną realną. Podkreślano, że wydanie dokumentu wymagane przez art. 921¹² kc w zw. z art. 921kc i art. 339 in fine ksh w odniesieniu do akcji na okaziciela może nastąpić w jakikolwiek sposób przewidziany w art. 348–351 kc. Sąd wskazał, że również przepisy prawa rzeczowego o nabyciu w dobrej wierze własności od osoby nieuprawnionej (art. 169 § 2 kc zdanie drugie), zrównując dokumenty na okaziciela z pieniędzmi, powodują – wobec związania prawa i dokumentu – że nabywca własności dokumentu nabywa inkorporowane w nim prawo. Dobra wiara nabywcy ma przy tym dotyczyć uprawnienia do rozporządzania po stronie zbywcy, a zatem jego statusu niekoniecznie właściciela, ale choćby tylko osoby upoważnionej do rozporządzania cudzą rzeczą. Uznał, że wobec takiej konstrukcji nabycia nabycie w dobrej wierze papieru na okaziciela od nieuprawnionego jest nabyciem pierwotnym, na zasadzie powyższych regulacji w zw. z art. 921¹⁶ kpc, a zwłaszcza art. 921¹² kc oraz art. 517 § 2 kc. Wobec powyższego, sąd pierwszej instancji przyjął, iż przeniesienie akcji na okaziciela wymaga zawarcia umowy przenoszącej prawo oraz wydania dokumentu akcji jako rzeczy ruchomej; inaczej niż w przypadku przeniesienia akcji imiennej, które zgodnie z art. 339 ksh wymaga pisemnego oświadczenia oraz przeniesienia posiadania dokumentu.

Sąd pierwszej instancji podzielił jednoznaczny pogląd Sądu Najwyższego, zgodnie z którym akcja jako papier wartościowy powstaje w chwili wydania akcjonariuszowi dokumentu akcji, w wykonaniu umowy zawartej między nim a spółką, dotyczącej praw korporacyjnych oraz ich inkorporowania w akcji. Akcja jest zatem deklaratoryjnym papierem wartościowym, a wobec tego sam dokument nie prowadzi do nawiązania stosunku korporacyjnego; nie kreuje uprawnień, lecz jedynie je odzwierciedla. Wskazał, że wydanie akcji powinno nastąpić wtedy, gdy to spółka ma przekazać dokument akcjonariuszowi; wiąże się ono z sytuacją, w której prawa z akcji powstają przez jej objęcie. Przyjął więc, że uprawnienie akcjonariusza wynikające z art. 328 § 5 ksh nie może być oceniane wyłącznie, jako żądanie wydobywcze, lecz także roszczenie o nakazanie pozwanej złożenia w sporządzonym na piśmie dokumencie akcji oświadczenia o treści wynikającej z art. 328 § 1 ksh i wydanie tego dokumentu. Żądanie to akcjonariusz może aż do zaspokojenia kierować do spółki przez cały czas trwania spółki. Uznał, że nie niweczy tego roszczenia wydanie przez spółkę dokumentów akcji przysługujących akcjonariuszowi osobie nieuprawnionej, bowiem takie zachowanie spółki nie stanowi wypełnienia obowiązku wynikającego z art. 328 § 5 ksh. Po wydaniu akcjonariuszowi dokumentu akcyjnego zgodnego z wymogami art. 328 ksh, o ile Kodeks spółek handlowych nie stanowi inaczej, do rozporządzeń i innych czynności prawnych, mających za przedmiot sam dokument akcyjny i inkorporowane w nim prawa oraz obowiązki majątkowe i niemajątkowe mają, wobec treści art. 921¹⁶ kc, odpowiednie zastosowanie postanowienia art. 921¹⁶ – 921¹³ kc dotyczące papierów wartościowych. Sąd Okręgowy podkreślił, że do wydania akcji dochodzi tylko wtedy, gdy przeniesienie posiadania następuje w sposób określony w art. 348 kc, musi wtedy nastąpić przekazanie faktycznego władztwa nad dokumentem akcyjnym, głównie wręczenie go akcjonariuszowi.

W przypadku akcji na okaziciela dla skuteczności transakcji, zdaniem Sądu Okręgowego, niezbędne było najmniej wydanie akcji nabywcy przez wręczenie dokumentu akcyjnego, natomiast w niniejszej sprawie do wydania dokumentów akcyjnych powodowi w ogóle nie doszło, pomimo sporządzenia umowy o sprzedaży spornych akcji. Ocenił, że oświadczenie (...) -Grupy S.A., zgodnie z którym nie ma żadnych roszczeń co do spornych akcji, nie stanowi wystarczającego dowodu do stwierdzenia, że powód nabył ww. akcje od osoby uprawnionej. Sąd pierwszej instancji przychylił się nadto do dominującej w orzecznictwie, jak wskazał, koncepcji, zgodnie z którą do przeniesienia praw własności akcji na okaziciela wymagane jest wydanie dokumentu akcji, przytaczając bogate orzecznictwo Sądu Najwyższego i uznając powołany przez powoda wyrok Sądu Najwyższego, w którym prezentowano pogląd przeciwny, za odosobniony.

Sąd Okręgowy zważył, iż w niniejszej sprawie obrót akcjami dokonywany był wbrew statutowi poza wyznaczonym na to depozytem i sąd przyjął, że powód nie nabył skutecznie prawa własności akcji opisanych w pozwie, czego nie zmienia fakt, że jak wynika z § 2 ust. 6 i 7 umowy sprzedaży akcji z 27 września 2016 r., kupujący oświadczył, że z chwilą podpisania tej umowy następuje przeniesienie posiadania akcji na rzecz kupującego oraz, że przeniesienie akcji

nastąpi przez zawarcie umowy i poinformowanie o tym domu maklerskiego. Wskazał, że strony umowy nie mogły w tym zakresie zmienić bezwzględnie obowiązujących przepisów, wymagających do przeniesienia własności akcji na okaziciela także ich wydania, stosownie do art. 517 § 2 kc w zw. z art. 921¹² kc w zw. z art. 921¹⁶ kc.

W przypadku akcji na okaziciela dla skuteczności transakcji, zdaniem Sądu Okręgowego, niezbędne jest co najmniej wydanie akcji nabywcy przez wręczenie dokumentu akcji, a w niniejszej sprawie wykazano, że do wydania dokumentów akcyjnych powodowi w ogóle nie doszło, pomimo sporządzenia umowy o sprzedaży spornych akcji.

Niezależnie od powyższych rozważań sąd pierwszej instancji uznał, że powód nie pozostawał w dobrej wierze (art. 169 § 1 kc), a nadto, że nie jest możliwe nabycie własności od nieuprawnionego, jeżeli nabywca pozostawał w złej wierze, a zatem - przesłanką nabycia własności jest dobra wiara nabywcy, która wyraża się w jego przekonaniu - usprawiedliwionym konkretnymi okolicznościami - że zbywca jest uprawniony do rozporządzania daną rzeczą. Wyłącza dobrą wiarę nabywcy spowodowany niedbalstwem brak świadomości, że zbywca jest osobą nieuprawnioną. Zdaniem Sądu Okręgowego, powoda nie można uznać za nabywającego w dobrej wierze sporne akcje, gdyż zdawał sobie sprawę z sytuacji prawnej akcji objętych umową, co potwierdza treść podpisanego przez niego dokumentu: „Dyspozycja nabycia Instrumentów (...) Niepublicznego znajdujących się w depozycie T. (...)”, w zakresie w którym oświadczył, iż potwierdza, że został poinformowany, „iż nabycie wyżej oznaczonych instrumentów finansowych wiąże się z ryzykiem wystąpienia sporu sądowego, dotyczącego skuteczności nabycia akcji, wynikającego z zapisów artykułu 9 statutu spółki Huta (...) S.A., przewidującego (i) przechowywanie akcji spółki w depozycie wybranym przez spółkę i wyjęcie ich z depozytu jedynie po uprzedniej zamianie na akcje imienne, w związku z czym występowanie akcji na okaziciela poza depozytem jest sytuacją nieprzewidzianą w statucie spółki Huta (...) S.A. oraz (ii) ograniczenie zbywalności akcji imiennych, poprzez konieczność uzyskania zgody spółki.” Dobrej wiary nie może jego zdaniem konstytuować w tej sytuacji samo zaufanie do domu maklerskiego czy sprzedającego akcje, których pośrednictwo nie może automatycznie implikować skuteczności czynności prawnych.

Wobec braku dobrej wiary powoda Sąd Okręgowy przyjął, iż dla wykazania skuteczności nabycia przez niego spornych akcji koniecznym byłoby udowodnienie przez niego nabycia tych akcji od uprawnionego właściciela, czego powód nie uczynił.

Wątpliwości Sądu budziła także skuteczność nabycia przez A. P. (1) spornych akcji od samej (...) -Grupy S.A., co powoduje wątpliwość skuteczności nabycia akcji objętych postępowaniem przez powoda. Wskazał mianowicie w dacie, w której umowa nabycia rzekomo została zawarta, A. P. (1) był jedynym członkiem zarządu (...) Grupa S.A. Umowę w imieniu (...) Grupa S.A. podpisali jedynie dwaj z czterech członków rady nadzorczej, a zatem prawidłowość reprezentacji budzi istotne wątpliwości w świetle regulacji art. 354 ksh w zw. z art. 337 ksh. Skoro bowiem umowa zbycia udziałów zawarta była bez zezwolenia spółki, stanowi czynność bezskuteczną wobec spółki, jak i w stosunkach między stronami. Sąd Okręgowy wskazał, że organem spółki zgodnie z treścią art. 390 §1 ksh nie są poszczególni jej członkowie, lecz rada nadzorcza, której przysługują ustawowe kompetencje w zakresie nadzoru i kontroli i która wykonuje swoje obowiązki kolegialnie, może jednak delegować swoich członków do samodzielnego pełnienia określonych czynności nadzorczych (§ 1) i do członków takich stosuje się zakaz konkurencji, o którym mowa w art. 380 ksh (§ 3). W niniejszej sprawie natomiast w ramach postępowania dowodowego nie została ustalona treść statutu, regulaminu rady lub stosownej uchwały dotyczących (...) Grupy S.A., które potwierdzałyby prawidłowość reprezentacji osób zawierających w imieniu w/w Spółki umowę z 26 sierpnia 2010 r. Zdaniem sądu pierwszej instancji zatem powód nie sprostował w tym zakresie ciężarowi dowodu określonego w art. 6 kc. Wobec uznania, że skuteczne nabycie przez powoda akcji określonych w pozwie nie miało miejsca, nie pogłębiano rozważań co do pozorności umowy sprzedaży akcji na rzecz powoda, czy umocowania podmiotów transakcji rzeczonych umów na podstawie udzielanych pełnomocnictw.

Mając na uwadze całość powyższej argumentacji, powództwo oddalono.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu oparto na art. 98 § 1 i 3 kpc, wyrzeczenie o kosztach sądowych – o art. 113 ust.1 i art. 83 ust. 2 ustawy z 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Apelację od tego wyroku w całości złożył powód, wnosząc o zmianę wyroku polegającą na uwzględnieniu powództwa w całości oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania obu instancji. Skarżący zarzucał:

1. naruszenie art. 233 § 1 kpc, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz naruszeniu zasad swobodnej oceny zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do uznania przez Sąd, iż postanowienia statutu spółki Huty (...) S.A. wcale nie sprzeciwiały się regulacji art. 337 § 2 ksh, a celem regulacji pkt 9.2 statutu spółki Huta (...) S.A. jest „zapewnienie spółce kontroli obrotu akcjami imiennymi”,

2. naruszenie art. 233 § 1 kpc o istotnym wpływie na rozstrzygnięcie, polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do uznania przez Sąd, iż akcje nabyte przez powoda powinny być zdeponowane w depozycie prowadzonym na zlecenie spółki Huta (...) S.A.,

1. naruszenie przepisów postępowania 233 § 1 kpc, które miało istotny wpływ na rozstrzygnięcie, polegające na braku wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego, co doprowadziło do uznania przez Sąd, iż powód nie wykazał, że wydano mu dokument umożliwiający rozporządzenie akcjami lub środek dający faktyczną władzę nad akcjami i w konsekwencji uznaniu, iż powód nie nabył skutecznie akcji, pomimo iż z zebranego materiału dowodowego wynika, iż powodowi wydano dokument umożliwiający rozporządzenie akcjami oraz środek dający faktyczną władzę nad akcjami,

3. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 58 § 1 i 3 kc w zw. z art. 337 § 2 ksh polegające na nie zastosowaniu art. 58 § 1 kc w sytuacji gdy czynność prawna (umowa spółki, statut) jest nieważna w części z uwagi na jej sprzeczność z ustawą tj. art. 337 § 2 ksh,

4. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 58 § 1 i 3 kc w zw. z art. 304 § 4 ksh polegające na jego nie zastosowaniu w sytuacji gdy czynność prawna (umowa spółki, statut) jest nieważna w części z uwagi na jej sprzeczność z ustawą,

5. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 348 kc w zw. z 921¹² kc polegające na niezastosowaniu art. 348 kc w sytuacji, gdy powód otrzymał dokumenty i środki dające faktyczną władzę nad akcjami,

6. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 169 § 1 kc polegające na niezastosowaniu tego przepisu w sytuacji, w której powód, działając w dobrej wierze, objął w posiadanie akcje, które zbyła osoba nieuprawniona do rozporządzania nimi,

7. naruszenie przepisów prawa materialnego art. 841 § 1 kpc polegające na wadliwej interpretacji określonej w tym przepisie materialnoprawnej przesłanki pozwalającej na uwzględnienie powództwa ekscydencyjnego, co skutkowało odmową ochrony prawa powoda naruszonego skierowaniem egzekucji do nabytych przez powoda akcji,

8. naruszenie przepisów postępowania 328 § 2 kpc polegające na tym iż Sąd w uzasadnieniu wyroku nie wskazał podstawy prawnej, na podstawie której uznał, iż nabycie akcji przez powoda było nieskuteczne w związku z niezachowaniem uregulowań zawartych w statucie, czym uniemożliwił kontrolę orzeczenia.

Zdaniem powoda zgodnie z postanowieniami art. 337 § 2 ksh a contrario statut spółki nie może uzależnić rozporządzenia akcjami na okaziciela od zgody spółki, ani w żaden inny sposób ograniczyć możliwość rozporządzenia tymi akcjami, zatem postanowienia pkt 9.3 statutu wprowadzają, niezgodnie z prawem, ograniczenia w tym zakresie, bowiem akcjonariusz np. nie może wydobyć, z depozytu, w którym przechowywane są akcje na okaziciela, przysługujących mu akcji na okaziciela i wyjechać za granicę aby tam zbyć akcje.

To postanowienia pkt 9.3 statutu apelujący uznał za sprzeczne z prawem tj. z art. 337 § 2 ksh. Za wadliwy uznał także zapis statutu pkt 9.2., wskazując, że lakoniczne motywy orzeczenia nie pozwalają na zbadanie, czy ocena Sądu została przeprowadzona prawidłowo. Skarżący zarzucał, że Sąd w żaden sposób nie odniósł się do tego, że (...) S.A.

działał na takich samych zasadach, co (...) Spółka Akcyjna, z wszelkimi tego skutkami w zakresie wydania akcji, które nie zależą od tego, czy zdeponowane w domu maklerskim akcje były przechowywane w tym, czy innym domu maklerskim. Apelujący podnosił sprzeczność stanowiska sądu pierwszej instancji co do roli wydania dokumentu akcji dla skuteczności przeniesienia na powoda akcji Spółki i pośrednictwa domu maklerskiego w tej transakcji, a wskazując, iż postanowienia statutu spółki Huty (...) S.A. nie sprzeciwiały się regulacji art. 337 § 2 ksh, Sąd w żaden sposób nie uzasadnił swojej oceny, ograniczając się do określenia celu, jakiemu miały służyć regulacje statutu. Zdaniem powoda, przeprowadzenie wykładni postanowień statutu, prowadzi do odmiennych wniosków, a cel regulacji statutu pkt. 9.3 był różny od ustalonego przez Sąd, albowiem celem zapisów statutu pkt. 9.2 było zapewnienie akcjonariuszom, którzy byli pracownikami spółki, bezpiecznego przechowywania akcji na okaziciela. Wskazywał apelujący, że zgodnie z pkt 9.4 akcjonariusz, który zamienił akcje na okaziciela na akcje imienne i odebrał akcje z depozytu prowadzonego na zlecenie spółki, mógł złożyć akcje do depozytu prowadzonego na zlecenie spółki po zamianie ich na akcje na okaziciela, co potwierdza, że przechowywanie akcji w depozycie miało na celu zapewnienie nieodpłatnego bezpiecznego przechowywania akcji na okaziciela.

Zdaniem powoda Sąd Okręgowy naruszył zasadę całościowej i wszechstronnej oceny zebranego materiału dowodowego, ponieważ przeoczył bardzo istotną dla rozstrzygnięcia sporu okoliczność: świadkowie G. M. i P. M. zeznali, iż (...), który prowadził depozyt akcji na okaziciela Huty (...) S.A., na podstawie umowy zawartej ze Spółką, odmówił przyjęcia akcji, które próbowali zdeponować akcjonariusze posiadający akcje na okaziciela znajdujące się poza depozytem prowadzonym przez (...). Podstawą odmowy były zapisy umowy zawartej ze spółką Huta (...) S.A., która określała numery akcji, które T. miał przechowywać w depozycie. Umowa obejmowała wyłącznie numery tych akcji, które były zdeponowane w (...). Z żadnych dowodów natomiast nie wynika, czym miał być depozyt, o którym mowa w pkt 9.2 statutu, a wszelkie ustalenia braku możliwości przechowywania akcji na okaziciela w innym domu maklerskim, są bezpodstawne.

Powód ponadto wnosił w apelacji o zobowiązanie spółki Huta (...) S.A. do złożenia powyższej umowy .

Zdaniem skarżącego, skutkiem braku wszechstronnego rozważenia przez Sąd Okręgowy zgromadzonego materiału dowodowego było uznanie, iż powód nie wykazał, że otrzymał od (...) S.A. dokumentu\y umożliwiające rozporządzenie akcjami lub środki umożliwiające kontrolę nad akcjami i uzyskał możliwość faktycznego dysponowania akcjami, chociaż z zeznań świadków G. M. i P. M. wynikało, że po transakcji nabycia akcji (...) S.A. dokonał odpowiednich zapisów na rachunkach depozytowych zbywcy oraz powoda, co było równoznaczne z możliwością np. wykonywania praw korporacyjnych z akcji.

Powód powoływał się nadto na błędne uznanie, iż spółka Huta (...) S.A. uregulowała w pkt 9.2 statutu obrót akcjami Spółki lub zleciła osobie trzeciej prowadzenie takiego obrotu. Zdaniem apelującego zlecenie przez Spółkę prowadzenia depozytu akcji na okaziciela nie jest tożsame ze zorganizowaniem obrotu. Niezależnie od powyższego powód podnosił, że gdyby uznać, że Spółka zorganizowała obrót akcjami na okaziciela w sposób określony w pkt 9.3 statutu, to postanowienie statutu sprzeciwia się art. 337 § 2 ksh.

Zdaniem powoda Sąd Okręgowy naruszył także przepisy prawa materialnego art. 58 kc poprzez jego niezastosowanie w sytuacji, gdy czynność prawna (umowa spółki, statut) była nieważna z powodu sprzeczności z ustawą. Motywował, iż ze statutu nie wynika, iż akcje na okaziciela nie mogą znajdować się poza depozytem, o którym mowa w pkt 9.2 i 9.3. Podnosił, iż akcje na okaziciela spółki Huta (...) S.A., niezależnie od tego gdzie zostały zdeponowane, mają wszystkie atrybuty papierów wartościowych i miejsce ich przechowywania nie ma znaczenia dla ich bytu prawnego. Skarżący wskazywał, iż do skutecznego przeniesienia własności akcji na okaziciela konieczne było wedle istnienia przyczyny prawnej (causa) oraz wydanie akcji nabywcy, powód winien zatem był wykazać, że nabycie akcji miało przyczynę prawną oraz fakt wydania akcji.

Regulacje pkt 9.2 i 9.3 statutu uznawał za sprzeczne z prawem (art. 304 § 4 ksh, art. 337 § 4 ksh), w rozumieniu art. 58 § 1 kc, zatem nieważne. Podnosił nieprawidłowości związane z zapisami statutowymi, dotyczącymi warunków ustalenia ceny i terminu zgłoszenia zamiaru zbycia akcji. Wskazywał także na przyjęcie niedopuszczalnego ograniczenia

rozporządzenia akcjami w świetle art. 140 kc z powołaniem na interes Huty, który nie może zdaniem apelującego mieć prymatu nad prawami akcjonariuszy. Powoływał się przy tym skarżący na regulację art. 304 § 4 ksh, uznając postanowienie statutu pkt 9.3 za sprzeczne z dobrymi obyczajami, a tym samym zgodnie z art. 58 § 1 i 3 kc – za nieważne.

Zdaniem powoda Sąd Okręgowy naruszył nadto przepis prawa materialnego w postaci 348 kc, bowiem w istocie doszło do wydania rzeczy w sytuacji, gdy powód otrzymał dokumenty i środki dające możliwość faktycznej władzy nad akcjami i rozporządzanie nimi. Podnosił, że (...) S.A. działała jako pełnomocnik zbywcy i zarazem jako pełnomocnik nabywcy akcji spółki Huta (...) S.A. i w imieniu mocodawców dokonała czynności prawnej mającej za przedmiot przeniesienia akcji, zaś ustawa ani statut spółki Huta (...) S.A. nie wprowadzają ograniczeń w zakresie dokonywania czynności prawnych mających za przedmiot przeniesienie akcji przez pełnomocników stron umowy. Podnosił, że (...) S.A. działał jako pełnomocnik powoda przy dokonywaniu transakcji nabycia lub zbycia instrumentów finansowych, a umocowanie obejmowało wszelkie konieczne czynności, także czynności faktyczne, w tym wydanie akcji w imieniu zbywcy akcji i przyjęcie akcji w imieniu nabywcy. Zdaniem skarżącego wymóg wydania akcji był spełniony w sytuacji, gdy pełnomocnik obu stron umowy już przechowuje akcje na okaziciela i jest umocowany przez obie strony do odpowiednio wręczenia i przyjęcia akcji.

W apelacji ponadto zarzucano, iż Sąd naruszył przepisy prawa materialnego tj. art. 169 § 1 kc poprzez jego niezastosowanie, w sytuacji w której powód działając w dobrej wierze objął w posiadanie akcje, które zbyła osoba nieuprawniona do rozporządzania nimi.

Podnosił, że w przypadku, gdy zbywcą akcji była osoba, która nie była ich właścicielem i nie była uprawniona do rozporządzania akcjami, należy stosować art. 169 § 1 kc, jeżeli nabywca dział w dobrej wierze i objął rzecz (akcje) w posiadanie. Powód objął akcje w posiadanie, a pozwany nie udowodnił, by powód miał wiedzę, iż nabywa akcje od osoby nieuprawnionej do rozporządzania akcjami na okaziciela spółki Huty (...) S.A. Skarżący zarzucał, że nie uwzględniono wysokości kwoty transakcji, której powód dokonał oraz faktu, iż nabył akcje jako konsument, który nie jest profesjonalnym uczestnikiem obrotu papierami wartościowymi. Wskazywał, że dochował należytej staranności konsumenta poprzez dokonanie czynności prawnej za pomocą profesjonalnego podmiotu świadczącego usługi maklerskie, działającego pod stałym nadzorem Komisji Nadzoru Finansowego, czego nie zmienia jego ogólnikowe oświadczenie o świadomości ryzyka związanego ze sporem sądowym dotyczącym nabywanych akcji.

Zdaniem skarżącego nawet przyjęcie, iż nie doszło do wydania nabytych przez niego akcji, nie oznacza, że umowa nabycia akcji może zostać uznana za nieważną. Umowa ta jest ważna, a w razie braku wydania akcji powodowi przysługuje względem zbywcy roszczenie o wydanie akcji. Podnosił powód, że w dalszym ciągu przysługuje mu prawo obligacyjne, którego zostało naruszone przez zajęcie akcji Spółki w toku postępowania zabezpieczającego. Skoro nie ustalono, iż poprzednik prawny nabył akcje w sposób nieskuteczny, zatem nie ma podstaw do uznania, że zbywca akcji nie był ich właścicielem, doszło więc do naruszenia art. 841kpc. Ostatecznie skarżący wskazywał na obrazę art. 328 § 2 kpc, poprzez brak wyjaśnienia podstawy prawnej wyroku z przytoczeniem przepisów prawa, co uniemożliwia kontrolę prawidłowości orzeczenia.

Pozwana wniosła o oddalenie apelacji powoda oraz zasądzenie kosztów postępowania drugoinstancyjnego według norm przepisanych.

Na rozprawie apelacyjnej powód złożył do akt umowę o realizację usług w zakresie prowadzenia depozytu akcji z 21 grudnia 2012r. zawartą pomiędzy Hutą (...) Spółką Akcyjną w R., a (...) Spółką Akcyjną w K., dotyczącą przechowywania w depozycie wskazanych akcji, w kserokopii nie kwestionowanej przez przeciwnika co do zgodności z oryginałem.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja powoda nie mogła odnieść skutku.

W pierwszej kolejności godzi się wskazać, iż ustalenia faktyczne poczynione wnikliwie i wszechstronnie przez sąd pierwszej instancji, znalazły pełne poparcie w materiale dowodowym, zaferowanym przez obie strony procesu, reprezentowane przez wykwalifikowanych pełnomocników i należycie ocenionym. Z tych przyczyn Sąd Odwoławczy ustalenia te przyjął za własne, bez konieczności ich ponownego przytaczania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2007 r., II CSK 18/07, Lex nr 966804; orzeczenie Sądu Najwyższego z 13 grudnia 1935 r., C III 680/34, Zb. Urz. 1936, poz. 379, z 14 lutego 1938 r., C II 21172/37, Przegląd Sądowy 1938, poz. 380 i z 19 listopada 1998 r., III CKN 792/98, OSNC 1999, Nr 4, poz. 83; wyrok Sądu Najwyższego z 9 marca 2006 r., I CSK 147/05).

Wypadało jedynie uzupełnić je o ustalenia dokonane w ramach postępowania drugoinstancyjnego w oparciu o umowę o realizację usługi w zakresie prowadzenia depozytu akcji z 21 grudnia 2012r., łączącą Hutę (...) Spółkę Akcyjną w (...) Spółkę Akcyjną w K. (k.703-705). Stwierdzone okoliczności nie były sporne między stronami, a wynikało z nich, że 21 grudnia 2012r. Huta (...) Spółka Akcyjna w R. zleciła (...) Spółce Akcyjnej w K., usługę polegającą na przechowywaniu w depozycie akcji wydanych w formie dokumentu. Umowa była zawarta na czas nieoznaczony i dotyczyła akcji na okaziciela serii (...) w liczbie 4 623 740, których emitentem była Huta (...). W § 3 pkt 3 umowy wymieniono akcje, których umowa nie obejmuje. Zgodnie z umową (...) zobowiązał się do obsługi depozytu, przez co rozumiano m.in. przyjęcie akcji do depozytu, zabezpieczenie akcji w depozycie, otwarcie i prowadzenie kont depozytowych posiadaczy akcji przechowywanych w depozycie, rejestrowanie stanu posiadania i zmian stanu posiadania akcji znajdujących się w depozycie (w tym potwierdzenia przenoszenia praw z akcji znajdujących się w depozycie). W umowie wskazano, że T. (...) odbierze akcje z dotychczasowego depozytu prowadzonego przez Beskidzki (...). W § 3 pkt 6 postanowiono, że (...) na żądanie właściciela akcji znajdujących się w depozycie, wystawi i wyda imienne zaświadczenie depozytowe, które potwierdza na moment jego wystawienia posiadanie w depozycie akcji. (...) był także zobowiązany do wykonywania dyspozycji zbywającego i nabywającego akcje, znajdujących się w depozycie, których celem jest wydanie/przeniesienie posiadania akcji (z pozostawieniem akcji w depozycie). Zgodnie z treścią umowy Huta (...) realizowała postanowienia statutu, w szczególności art. 9 ust. 2. Pierwotnie depozyt prowadził Beskidzki (...). Z umowy wynika także, że nie ingerowano w niej w możliwość obrotu akcjami, nie ograniczono obrotu. Postanowiono jedynie, że T. otworzy i będzie prowadził konta depozytowe posiadaczy akcji, a także będzie rejestrował wszelkie zmiany na tych kontach. Obrót akcjami nie musiał się odbywać jedynie za pośrednictwem T. (...). Każdy z właścicieli akcji mógł bowiem uzyskać zaświadczenie depozytowe i na tej podstawie przenosić prawa z akcji, ewentualnie za pośrednictwem depozytariusza. Strony przyjmowały, iż dla obrotu akcjami na okaziciela nie jest potrzebne ich fizyczne wydanie nabywcy, a potencjalny obrót mógł się odbywać za pośrednictwem depozytariusza, który prowadził konta depozytowe dla poszczególnych posiadaczy akcji, lub bez jego udziału, wówczas właściciel praw z akcji legitymowałby się zaświadczeniem depozytowym. Zgodnie § 2 pkt 3 umowy, z zakresu jej obowiązywania wyłączono wymienione akcje, w tym wymienione w pozwie złożonym w niniejszej sprawie, co korelowało z faktem, że zostały one po zwróceniu przez prokuraturę zdeponowane w Narodowym Banku Polskim.

Sąd Odwoławczy uzupełnił nadto ustalenia o stwierdzenia wynikające z dopuszczonego i przeprowadzonego przed sądem pierwszej instancji dowodu z przesłuchania powoda w charakterze strony, których uprzednio nie uczyniono jednak podstawą stwierdzeń faktycznych (k. 446, k.533 odwrót-538 odwrót). Zgodnie z przesłuchaniem powoda w charakterze strony, nigdy wcześniej nie dokonywał on transakcji tego typu, podpisywał bezrefleksyjnie wszystkie przedstawiane mu przez pośrednika finansowego dokumenty, nie wiedział nawet, z kim zawiera umowę, natomiast interesował go jedynie obiecany zysk z transakcji. Powód, jak podawał, nigdy nie wykonywał korporacyjnych uprawnień z akcji, nie interesował się także profilem działalności, ani sytuacją rynkową emitenta zeznania powoda.

Za nieskuteczny wypadało uznać zarzut naruszenia art. 233 § 1 kpc. Sąd Apelacyjny zważył, iż zarzut naruszenia art. 233 kpc byłby uzasadniony, gdyby skarżący wykazali, że oceniając materiał dowodowy, sąd pierwszej instancji popełnił uchybienie polegające na braku logiki w wiązaniu faktów z materiałem dowodowym albo też, że wnioski sądu wykracza poza schematy logiki formalnej lub wreszcie, że sąd wbrew zasadom doświadczenia życiowego nie uwzględnił jednoznacznych praktycznych związków przyczynowo-skutkowych (por. : wyrok Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2005r., sygn. IV CK 387/04, LEX nr 177263; wyrok Sądu Najwyższego z 10 czerwca 1999r. sygn. II UKN 685/98, 98, OSNAPiUS 2000 Nr 17, poz. 655, za: wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z 18 stycznia 2019r., I ACa

391/18, LEX nr 2637820). Nie miało to miejsca w niniejszej sprawie, a wnioski wyprowadzone przez Sąd Okręgowy z materiału dowodowego zawartego w aktach sprawy były zgodne z informacjami niesionymi przez poszczególne środki dowodowe; przeciwnie twierdzenia apelującego stanowiły jedynie polemikę ze stanowiskiem sądu oraz przedstawienie własnej, alternatywnej koncepcji stanu faktycznego prowadzącego zdaniem skarżącego do możliwości uwzględnienia jego powództwa.

Rozważając ustalenia dokonane w oparciu o zeznania świadków G. M. oraz P. M. w zakresie dotyczącym wydania powodowi dokumentów w związku ze sprzedażą akcji oraz dokonywania zapisów na rachunkach depozytowych i faktycznej zapłaty ich ceny przez powoda, zdaniem sądu drugiej instancji wbrew stanowisku apelującego, te okoliczności faktyczne zostały prawidłowo stwierdzone. Faktów przeciwnych od naprowadzanych w apelacji nie ustalono, a wynika to wszak jasno z zapisów pisemnych motywów sądu pierwszej instancji w części ustaleniewej. Zarzut braku wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego jest tu więc niezasadny; nadano tym stwierdzeniom natomiast inne znaczenie prawne, przedstawione i umotywowane odpowiednio w części rozważeniowej, o czym poniżej.

Jeżeli chodzi o kwalifikację zarzutów odnoszących się do prawnej oceny regulacji pkt 9.2 pod względem zgodności z normą art. 337 ksh, nadania prawnego znaczenia wydaniu powodowi określonych dokumentów związanych z akcjami oraz koncepcji obowiązku zdeponowania akcji powoda w określonym depozycie, zdaniem Sądu Odwoławczego, były one skierowane nie do ustaleń faktycznych, lecz do sfery rozważań prawnych sądu pierwszej instancji. Podzielić wypadało pogląd Sądu Okręgowego, zgodnie z którym akcje, których dotyczy powództwo, miały charakter akcji na okaziciela i nigdy nie doszło do ich zamiany na akcje imienne.

Wbrew zarzutom skarżącego, statut Huty (...) w art. 9 ust. 2 i 3 nie zawiera zapisów sprzecznych z ustawą, ograniczających możliwość obrotu akcjami na okaziciela. Do Huty (...) jako emitenta akcji należała decyzja, zgodnie z którą wszystkie akcje na okaziciela muszą znajdować się w depozycie prowadzonym przez bank, biuro maklerskie lub inną instytucję. Postanowiono, iż w każdym wypadku depozytariusz zostanie wybrany przez Hutę (...) oraz, że będzie miał obowiązek wydać każdemu akcjonariuszowi imienne zaświadczenie depozytowe. Możliwość podjęcia akcji z depozytu przez akcjonariusza powstawała dopiero po ich zamianie na imienne. Zdaniem Sądu Apelacyjnego w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, nie sposób powyższych postanowień traktować jako ograniczające możliwość rozporządzania akcjami na okaziciela w sposób sprzeczny z ustawą lub dobrymi obyczajami (art. 337 § 2 ksh, art. 304 § 4 ksh), czyli nieważne (art. 58 § 1 i 3 kc). Nie stanowią one bowiem ograniczenia obrotu akcjami, a jedynie regulują sposób deponowania akcji i warunki ich objęcia w dopuszczalnym prawem zakresie.

Sąd drugiej instancji przyjął, iż wspomniane zapisy statutu stanowią formę organizacji obrotu przez emitenta, co nie pozostaje w sprzeczności z regulacją art. 337 § 4 ksh oraz, wbrew twierdzeniom podnoszonym w apelacji, co nie jest sprzeczne z naturą spółki akcyjnej lub dobrymi obyczajami. Poprzez organizację obrotu emitent może zyskać pewność, że w obrocie nie pojawią się dokumenty akcji powstałe w wyniku przestępstwa, uzyska także bieżącą wiedzę o strukturze akcjonariatu. Zapisy statutu w istocie stanowiły element zapewnienia pewności obrotu, jak zasadnie przyjął to Sąd Okręgowy, a nie ograniczenia rozporządzania akcjami. Zarówno błędu w ustaleniach faktycznych, jak i mylnego rozumowania prawnego w tym zakresie nie sposób sądowi pierwszej instancji zarzucić. Zgodnie z brzmieniem pkt 9 ust. 2 statutu emitent zobowiązuje się spowodować, by każdy akcjonariusz uzyskał od depozytariusza zaświadczenie depozytowe. Emitent nie zakładał, że obrót akcjami będzie odbywał się przez fizyczne wydanie dokumentu akcji, a jedynie poprzez odpowiednie zapisy na rachunkach depozytowych, będące konsekwencją zawieranych umów zbycia akcji. Temu miały służyć zaświadczenia depozytowe, które potwierdzały, że sprzedający akcje dysponuje nimi i może nimi rozporządzać. Przewidywana w umowie z 21 grudnia 2012 r. procedura, zgodnie z którą właściciel akcji, który chciał nimi rozporządzić, nie mógł ich otrzymać fizycznie z depozytu, aby je wydać nabywcy, lecz mógł w każdym czasie otrzymać zaświadczenie, korzystając z pośrednictwa T. (...), nie stanowiła o reglamentacji obrotu, lecz organizację deponowania akcji w celu zapewnienia bezpieczeństwa obrotu akcjami oraz jego kontroli po stronie emitenta. Zarzuty apelacyjne w tym zakresie nie mogły znaleźć aprobaty sądu drugiej instancji.

Jeśli chodzi o zarzut naruszenia dalszych przepisów prawa materialnego tj. art. 348 kc w zw. z art. 921¹² kc, polegający na niezastosowaniu art. 348 kc w sytuacji, gdy powód otrzymał dokumenty i środki dające faktyczną władzę nad akcjami, także on został uznany za nieskuteczny. Jest niewątpliwe, że przeniesienie praw z dokumentu na okaziciela wymaga wydania tego dokumentu – art. 921¹² kc, przepis ten stosowany jest odpowiednio do papierów wartościowych opiewających na prawa inne niż wierzytelności – art. 921¹⁶ kc. Ocena Sądu Okręgowego, zgodnie z którą w wypadku umowy zawartej przez powoda nie doszło do wydania dokumentów akcji, zatem nie doszło do rozporządzenia nimi, nie może jednak zostać zaakceptowana. Uwzględnić bowiem należy w tym zakresie specyfikę dokumentu, jakim jest akcja na okaziciela, wynikająca z jego charakteru oraz praktyczne aspekty obrotu nimi. Przyjąć zatem wypada, iż wydanie dokumentu, wymagane przez art. 921¹² kc w związku z art. 921¹⁶ kc i art. 339 ksh, w odniesieniu do akcji na okaziciela może nastąpić w jakikolwiek sposób przewidziany w art. 348-351 kc. Norma art. 921¹² kc m tu, jak stanowi art. 921¹⁶ kc, zastosowanie odpowiednie (tak: wyrok Sądu Najwyższego z 3 czerwca 2015 r., V CSK 566/14, OSNC 2016,5,64. Warunek wydania dokumentu w odniesieniu do akcji na okaziciela jest zatem spełniony nie tylko w wypadku fizycznego wydania jako sposobu przeniesienia posiadania (art. 348 kc), lecz obejmuje też pozostałe sposoby przeniesienia posiadania (art. 349kc – art. 351 kc). Istotne jednak jest, iż zbycie akcji na rzecz powoda dotyczyło akcji, które nie znajdowały się w depozycie wybranym przez emitenta, o czym wiedziały strony umowy. Umowa z 21 grudnia 2012 r. nie zmieniła postanowień pkt 9 ust.2 i 3 statutu Huty (...), a umowa sprzedaży zawarta przez powoda była działana również w czasie obowiązywania tych zapisów. Przyjąć zatem wypada za sądem pierwszej instancji, iż powód nie nabył skutecznie akcji, bowiem nie zachowano wymogów z art. 921¹² kc oraz art. 348-351 kc i warunków określonych w pkt 9 ust. 2 statutu. W wypadku organizacji obrotu przez emitenta, jak ma to miejsce w niniejszej sprawie, dla skuteczności czynności rozporządzenia akcjami koniecznym jest realizacja ustanowionych warunków, w przeciwnym razie taka organizacja byłaby zbędna. Zdaniem Sądu Apelacyjnego sam zapis na rachunku instrumentów finansowych dokonany przez (...) S.A., wydanie powodowi dokumentów związanych z akcjami oraz zapłata ich ceny, na co powołuje się powód w apelacji, nie przeniosły na niego posiadania dokumentu akcji w rozumieniu art. 350 kc, nie doszło także do skutecznego wydania dokumentu akcji w rozumieniu art. 348 kc. Skoro bowiem akcje nie znajdowały się w depozycie wskazanym przez Hutę (...) SA w R., a nadto powód złożył oświadczenie o świadomości ryzyka zaistnienia sporu sądowego dotyczącego skuteczności nabycia akcji, wiedząc, że statut emitenta nie przewiduje możliwości występowania akcji na okaziciela poza tym depozytem, nie sposób uznać, iż powód nabył skutecznie akcje, a tym bardziej, że był ich posiadaczem w dobrej wierze, jak chciał tego apelujący. Powód w żaden sposób nie wykazał działań podjętych w kierunku ustalenia, w jakim depozycie winny się znajdować nabywane akcje, a zasady należytej staranności w świetle przedstawionych okoliczności faktycznych tego jednak wymagały. Przede wszystkim jednak powód z uwagi na naruszenie zasad organizacji obrotu akcjami, nie nabył skutecznie akcji; w dacie zawierania umowy przez A. (...)spółkę z o.o. w K., znajdowały się one już poza depozytem, zatem zbywca był osobą nieuprawnioną do rozporządzenia akcjami. Powód miał realną możliwość przekonania się o tym, jednakże z niej nie skorzystał; nie sprawdzał treści statutu (...) SA w R. P., w dyspozycji nabycia instrumentów finansowych potwierdził, że został poinformowany o ryzyku wystąpienia sporu sądowego co do skuteczności nabycia akcji, ponieważ akcje nie znajdują się w depozycie wybranym przez emitenta. Treść tego oświadczenia nie budzi wątpliwości, zaś naprowadzany w apelacji fakt, że powód występował w obrocie jako konsument, nie zmienia skutków zaistniałego stanu rzeczy. Powód działający nawet jako konsument, obowiązany był do zachowania należytej staranności, której zdaniem sądu drugiej instancji uchybił, z wszelkimi tego konsekwencjami, w tym wyłączeniem możliwości przyjęcia po jego stronie dobrej wiary. Podkreślenia wymaga, iż zgodnie z treścią przesłuchania powoda w charakterze strony nigdy wcześniej nie dokonywał transakcji tego typu, podpisywał bezrefleksyjnie wszystkie przedstawiane mu przez pośrednika finansowego dokumenty, nie wiedział nawet, z kim zawiera umowę, natomiast interesował go jedynie obiecany zysk z transakcji. Powód, jak podawał, nigdy nie wykonywał korporacyjnych uprawnień z akcji, nie interesował się także profilem działalności, ani sytuacją rynkową emitenta. Taka postawa powoda nie mogła skutkować przyznaniem mu przymiotu dobrej wiary w żadnym stopniu. Nie doszło tym samym do zarzucanego w środku zaskarżenia naruszenia kolejnego przepisu prawa materialnego w postaci art. 169 § 1 kc.

Sąd Apelacyjny nie mógł nadto podzielić twierdzenia skarżącego, zgodnie z którym uzasadnienie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego nie spełnia wymogów określonych w art. 328 § 2 kpc, a tym samym, że wymyka się kontroli instancyjnej. Wbrew stanowisku powoda w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku zostały szczegółowo wskazane i prawidłowo zastosowane przepisy prawa, stanowiące podstawę kwestionowanego orzeczenia. Ustalenia faktyczne prowadzące do rozstrzygnięcia, wraz z oceną wiarygodności dowodów, zostały właściwie przedstawione w uzasadnieniu, podobnie jak i motywy sądu pierwszej instancji, które wypadają uznać za jasne i zrozumiałe, a zatem kwestionowane orzeczenie poddaje się w pełni ocenie sądu odwoławczego.

W świetle powyższych rozważań nie było podstaw do przyjęcia także naruszenia normy art. 841 kpc, albowiem w istocie brak było podstaw do przyjęcia, że zaszyły warunki do zwolnienia akcji spod zajęcia. Powód nie wykazał, iżby zostały w tym zakresie naruszone jego prawa, a to wobec braku wykazania skutecznego nabycia uprawnień do wymienionych akcji z przyczyn wyżej już przedstawionych.

Nie zostały spełnione przesłanki do uwzględnienia powództwa.

Z tych wszystkich przyczyn oddalono apelację powoda jako bezzasadną, w oparciu o przepis art. 385 kpc.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono po myśli art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 108 § 1 kpc, obciążając nimi przegrywającego powoda. Na koszty te składa się wynagrodzenie pełnomocnika pozwanej, będącego adwokatem, obliczone stosownie do § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

SSA Lucyna Morys-Magiera SSA Anna Bohdziewicz SSO del. Jacek Włodarczyk